

de Meulewikers
J.V. De Meulewikers
Hulsterweg 7, 5912 PL Venlo
Telefoon: 077 354 0276
Mail: info@meulewikersvenlo.nl

Protocol Ongewenst Gedrag (P.O.G.)

Versie: 16-10-2019

Inleiding

Wie denkt aan J.V. De Meulewikers, dan denkt men direct aan de jeugd, kampen, zingen, plezier en ga zo maar door. Niemand zal een jeugdvereniging direct associëren met bijvoorbeeld ongewenst gedrag. Naast alle vrolijke en leuke momenten kunnen groepen helaas ook te maken krijgen met (het vermoeden van) ongewenst gedrag.

Dit protocol beschrijft de manier waarop we bij J.V. De Meulewikers moet worden omgaan met ongewenst gedrag van leden en jeugdleden. Onder ongewenst gedrag, ook wel grensoverschrijdend gedrag genoemd, verstaan we hier alle vormen van geweld, of het vermoeden ervan. Denk onder meer aan seksueel misbruik en het gebruik van andere vormen van lichamelijk en psychisch geweld (zie hoofdstuk 3: Begrippen). Dit protocol is ook van kracht als er slechts sprake is van “een vermoeden van” ongewenst gedrag.

Het protocol beschermt alle betrokkenen in de situatie. Wij willen namelijk dat een melder of slachtoffer zich gesteund en beschermt voelt door de vereniging. Verder zal het protocol de verplichting om op een vaste manier te handelen behandelen.

Het protocol heeft betrekking op het gedrag tussen leidinggevenden en (jeugd)leden en op (jeugd)leden onderling. Het bespreken van dit protocol binnen je groep is van belang. Naast dat iedereen op de hoogte van het protocol dient te zijn kan het ook een positief effect hebben op de groep. Het zou namelijk een effect kunnen uitoefenen op de signaalgevoeligheid en het zelfvertrouwen van leidinggevenden om met een vermoeden van ongewenst gedrag om te gaan.

Het protocol is een nadere uitwerking van de huishoudelijke regels en heeft daarmee een verplichtend karakter.

Bij J.V. De Meulewikers worden wekelijks activiteiten voor (jeugd)leden georganiseerd. De leidinggevenden hebben een of meer dagdelen de verantwoordelijkheid en zorg voor een groep kinderen of volwassenen. Tijdens uitjes of kampen duurt deze verantwoordelijkheid langer: van enkele dagen tot een week of langer.

Tijdens de activiteiten gaan leidinggevenden op talloze momenten met leden om. Spelsituaties kunnen soms spontaan uitgroeien tot stoeipartijen; bij heimwee worden kinderen getroost; vooral jonge kinderen komen bij volwassenen spontaan uitrusten of knuffelen; enz. Helaas komen er ook situaties voor waarbij het gaat om ongewenst

gedrag. Deze situaties zorgen voor veel verwarring. Ze roepen vaak ook veel emoties op. Leidinggevend worden geconfronteerd met dilemma's. Extra moeilijk is het wanneer het gaat over een onderwerp zoals seksualiteit, omdat hier vaak een taboe op rust.

Dit document geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor situaties waarin sprake is van ongewenst gedrag of een vermoeden daarvan. Vermoedens van ongewenst gedrag, in het bijzonder seksueel misbruik, zijn soms moeilijk hard te maken. Het protocol is geen concrete oplossing, maar een beschrijving van een manier waarop men verwacht wordt te handelen. Het protocol biedt zowel bescherming als verplichtingen voor situaties met ongewenst gedrag.

Bij ongewenst gedrag zijn de 'gevoelens van het lid' en niet de 'gedachten van de volwassene' bepalend. Ook al gebeurt er objectief gezien niets, dan nog geven de gevoelens van het (jeugd)lid de doorslag.

Melden

Men wordt geacht uiterlijk de eerst volgende werkdag na het plaatsvinden van (het vermoeden van) ongewenst gedrag een melding te maken bij het bestuur van J.V. De Meulewiekers.

Bij (een vermoeden van) ongewenst gedrag is op voorhand niet te overzien wat de impact en de gevolgen zijn voor een groep.

Soms zijn er regionaal en landelijk (publicitaire) gevolgen en/of heeft de betrokkenen meerdere functies binnen de vereniging. In zulke gevallen is een overleg met een jurist raadzaam en noodzakelijk.

Pers en publiciteit

Belangstelling van de media is niet altijd te voorkomen, maar wel te stroomlijnen. Het is dus van belang dat er intern afpraken gemaakt worden wie de media te woord staat.

In situaties waarbij de media betrokken raken moet men direct contact opnemen met de voorzitter van J.V. De Meulewiekers.

Samenvatting

Het Protocol ongewenst gedrag beschrijft de manier waarop we bij de Meulewiekers moeten omgaan met (het vermoeden) van ongewenst gedrag van leden en jeugdleden.

In het protocol staan een aantal afspraken en handelingsadviezen. Dit zijn de belangrijkste aandachtspunten:

Doen

- Formeer tweemanschap en spreek een onderlinge rolverdeling af;
- Bespreek samen het protocol en het stappenplan;
- Meldt (een vermoeden van) ongewenst gedrag direct aan het bestuur;
- Indien er sprake is van media-aandacht, neem dan direct contact op met de voorzitter van het bestuur en Marc van de Ven;
- Leg alle afspraken en ontwikkelingen die zich voordoen schriftelijk vast;
- Bevestig alle afspraken aan/met betrokkene(n) en vertel altijd wat je met de verkregen informatie gaat doen;
- Noteer van elk (telefoon)gesprek: de gesprekspartners, de datum, het tijdstip en de gemaakte afspraken;
- Bewaar een kopie van alle brieven, mails e.d.;
- Verwijs zo nodig naar politie, jeugdhulpverlening of Slachtofferhulp;
- Neem bij het gesprek met beschuldigde een volledig ingevulde verklaring “op non-actiefstelling” mee (*Protocol Ongewenst Gedrag*, 3.6);
- Zorg dat alle betrokken partijen voorzien worden van goede informatie (Denk hierbij aan: de betrokken ouders, de niet betrokken ouders, direct betrokkenen en andere (jeugd)leden);
- Voorkom dat als gevolg van onvolledige of te late informatie een geruchtencircuit op gang komt;
- Geef aandacht en nazorg aan het (vermoedelijke) slachtoffer, de (vermoedelijke) dader/ beschuldigde, de ouders, de betrokken (jeugd)leden.

Niet doen

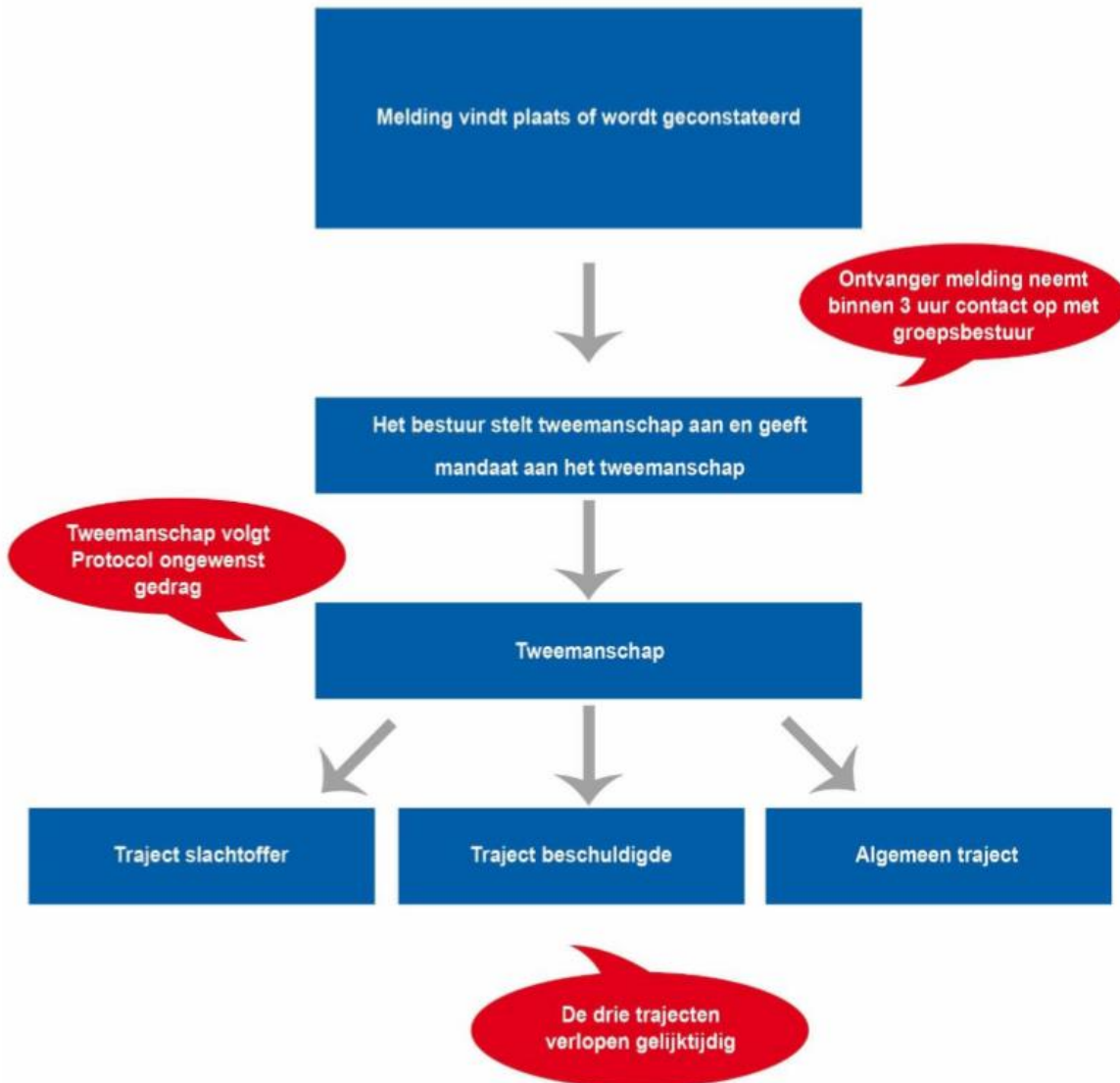
- Schuldvraag aan de orde stellen;
- Suggesties en vermoedens uitspreken;
- Onderzoek doen (politieagent spelen).

1. Ongewenst gedrag

Bij een melding ongewenst gedrag komt er veel in korte tijd op je af. Het is van belang dat je zicht hebt op wat er te gebeuren staat en in welk tijdspad.

We schetsen in dit hoofdstuk een beeld van wat er op je afkomt in de eerste drie uur, drie dagen, drie weken, drie maanden en drie jaar.

1.1 Stroomdiagram

1.2 De eerste drie minuten

- Sta de melder rustig en neutraal te woord;
- Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen;

- Zie 2.1.

1.3 De eerste drie uur

- Het bestuur formeert een tweemanschap;
- Het tweemanschap maakt taak- en rolverdeling (zaakcoördinator);
- Zie 2.2-2.3-2.4.

1.4 De eerste drie dagen

- Inwinnen advies bij politie;
- Gesprek met slachtoffer (en zijn/haar ouders);
- Gesprek met beschuldigde en op non-actiefstelling;
- Zie 2.5-2.6-2.7-2.12.

1.5 De eerste drie weken

- Eventueel overleg met hulpverlenende instanties;
- Eventuele vervolggesprekken;
- Informatie aan bestuur;
- Informatie aan niet direct betrokken ouders;
- Zie 2.8-2.9-2.10-2.11.

1.6 De eerste drie maanden

- (Afrondend) te treffen maatregelen;
- Beslissing rond non-actiefstelling;
- Verdere informatie aan direct en niet direct betrokkenen;
- evaluatie;
- Zie 2.13. - 2.14 - 2.15 -2.16 - 2.17.

1.7 De eerste drie jaar

- Volgen van eventuele gerechtelijke procedure;
- Vervolg informatie aan direct en niet direct betrokkenen;
- Zie 2.12 - 2.13 - 2.14 - 2.15.

2. De stappen van het protocol

Als er binnen een groep of binnen de vereniging in het algemeen een melding is gemaakt voor een (vermoeden) van ongewenst gedrag, dan moet men dit protocol volgen. Het is van belang dat men de volgende stappen zo goed mogelijk volgt, om zo goed met de melding om te gaan. Let wel op dat elke situatie anders is, houd dit dus in het achterhoofd bij het raadplegen van het stappenplan.

2.1 De melding

Bij een melding is het van belang dat de melder rustig en netraal te woord gestaan wordt. Gedurende het gesprek moet men proberen een beeld te vormen van de inhoud, aard en ernst van de situatie. Het is daarbij handig aantekeningen te maken van alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.

Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of plegers?;
- Wie zijn van het (vermoeden van) misbruik op de hoogte?;
- Ga na of en op welke wijze het slachtoffer veiliggesteld is of kan worden. Vang de betrokkene op zonder ze uit te horen;
- Bied de gewone begeleiding in de dagelijkse omgang;
- Vermijd het gesprek met de beschuldigde over het voorval;
- Wijs de melder op de voorlopige zwijgplicht én op het belang ervan;
- Bespreek met de melder hoe ze met de situatie om kunnen gaan. Verwijs de melder/klager eventueel door naar de huisarts/hulpverlening;
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd;
- Vraag de melder om het verhaal op schrift aan te leveren en te ondertekenen;
- Verder moet de verslaglegging in orde zijn en moet het registratieformulier ingevuld worden;
- Neem direct contact op met het bestuur.

2.2 Het bestuur

Het bestuur stelt, na op de hoogte te zijn gesteld van de melding, een tweemanschap aan en geeft hen mandaat.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen van de personen in het tweemanschap mag een vorm van een (familie)relatie hebben met slachtoffer en/of beschuldigde;
- Niet verbonden aan het team waarvan het slachtoffer en/of de beschuldigde deel uitmaakt;
- Beschikken over het vermogen om de situatie: te analyseren, zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te houden;
- De tweemanschap over voldoende ervaring bezit (door bijvoorbeeld leeftijd) om over voldoende gezag en draagvlak te beschikken t.o.v. zowel vrijwilligers van de vereniging als de ouders van de groepsleden;

- Probleemloos kunnen samenwerken met de andere partner uit het tweemanschap;
- Beschikken over voldoende tijd (dit geldt zeker voor de eerste drie weken).

Ten slotte, het bestuur beveelt aan om de voorzitter van de vereniging geen deel te laten uitmaken van het tweemanschap. Op deze manier blijft een „hogere“ instantie instant binnen de vereniging bestaan. Bij een bijeenkomst met bijvoorbeeld ouders of vrijwilligers kan de voorzitter optreden als een onafhankelijke gespreksleider. Verder kan de voorzitter of een ander niet direct betrokken bestuurslid als een klankbord of adviseur fungeren voor het tweemanschap.

2.3 Het tweemanschap

Handel in dit situaties met ongewenst gedrag nooit alleen, omdat:

- Er veel op je af komt;
- Twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- Je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- Je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- Fouten voorkomen moeten worden;
- Je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- Belanghebbenden op het juiste moment beter kunt informeren;
- De betrouwbaarheid van de verslaglegging hoger is.

Om de situatie goed aan te kunnen pakken is het handig om de rollen te verdelen en hier afspraken over te maken. Zo kan één persoon met het betrokken lid (en de ouders) contact onderhouden. De ander zou dan het contact met de beschuldigde (en de ouders) onderhouden. Gezamenlijk spreekt het tweemanschap met alle partijen, maar op deze manier voorkomt men bijvoorbeeld gekleurde in de gesprekken met de partijen.

Het tweemanschap wordt zo snel mogelijk na de melding door het bestuur gevormd. Vaak bestaat het tweemanschap uit één of twee bestuursleden en/of een leiding of andere vrijwilliger bij J.V. De Meulewiekers. Na het aannemen van de melding volgen zij de stappen zoals beschreven in het protocol.

Zodra de melding een vervolg krijgt en er een zaak gaat lopen, wordt uit het tweemanschap een zaakcoördinator aangesteld.

2.4 De zaakcoördinator

Stel één persoon uit het tweemanschap aan die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het hele proces: de zaakcoördinator. Deze volgt en coördineert de zaak van melding tot en met de evaluatie. Door zaakcoördinatie zijn risico's beter te beheersen.

Afhankelijk van de situatie en de te ondernemen stappen vallen de volgende taken onder de verantwoordelijkheid van de zaakcoördinator:

- Coördineren van het volledige traject na een melding;

- Registratie van de melding;
- Bijhouden van een logboek tijdens het hele proces en zorgen voor dossiervorming. De ervaring leert dat bij zedenkwesties heel veel in korte tijd gebeurt: het is belangrijk om op elk moment informatie in het logboek op tijdstip terug te kunnen vinden. Op deze manier blijft de zaak duidelijk gedurende de heel looptijd;
- Opstellen van een plan van aanpak en tijdspad;
- Samen met bestuur informeren van betrokkenen;
- Evalueren van het totale traject na de afsluiting van de zaak;
- Zorgen voor vernietiging van het eigen dossier wanneer onschuld van de beschuldigde is aangetoond.

Het is van belang dat men nooit geheimhouding beloofd, maar aangeeft dat de informatie vertrouwelijk wordt behandeld.

2.5 Inwinnen van advies

Bij vermoedens van strafbare feiten is het belangrijk zo snel mogelijk een informatief gesprek met de politie, afdeling Jeugd en Zeden, te voeren. Een dergelijk gesprek kan desgewenst zonder vermelding van namen van beschuldigde of slachtoffer worden gevoerd.

Mocht door omstandigheden een gesprek niet op korte termijn mogelijk zijn, wacht dan niet op een afspraak met de politie, maar vervolg dit protocol.

Waarom een gesprek met de politie?

De politie heeft ervaring met meldingen van ongewenst gedrag. Ze weten hoe ze om moeten gaan met slachtoffer(s) en dader(s). Verder hebben ze ervaring met het herkennen van een pleger. De politie is deskundig en samen met het Openbaar Ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging. Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt justitie zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor het slachtoffer en de ouders, maar ook voor de beschuldigde. Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging.

Met het oog op imagoschade is het tijdig inschakelen van politie een goede aanpak. Daarnaast is het betrekken van politie ook van belang voor andere jeugdverenigingen en de maatschappij in het algemeen.

Schuldbepaling is een taak van politie en justitie. Wij als vereniging zullen dus geen uitspraken doen over wie er (on)schuldig is.

Het onderzoek naar een melding van misbruik is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid.

Bespreek de rol die de politie kan hebben in het traject ter ondersteuning van de groep en overhandig het Protocol Ongewenst Gedrag. Bespreek vervolgens de genomen stappen en overleg over eventuele aanwezigheid bij een bijeenkomst of informatieavond voor bijvoorbeeld leden of ouders.

Wanneer de melding om een minder ernstig feit lijkt te gaan, is het raadzaam een informatief gesprek te hebben met een jurist.

2.6 Het gesprek met het betrokken (jeugd)lid (en ouders)

Bij het vermoeden van een ongewenst gedrag wordt een gesprek gehouden met de direct betrokkenen. Bij voorkeur vindt dit gesprek plaats na het informatieve gesprek met de politie. Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt individueel, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Het tweemanschap voert dit gesprek. Ook een gesprek met het (jeugd)lid wordt door hen gevoerd.

Wat vertelt u?

Betrokkenen weten niet wat er komen gaat en kunnen zich hierdoor benadeeld voelen. Zij hebben behoefte aan informatie over het verdere verloop van de zaak. Vertel daarom:

- Wat in hoofdlijnen de vervolgstappen zijn in de situatie;
- Dat de zaak, wanneer aangifte gedaan wordt, door politie en justitie wordt afgehandeld en dat de betreffende groep daar geen invloed op heeft.

Door foutief handelen kan bewijsvoering tegen een beschuldigde worden bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt worden, ook als dit onbewust gebeurt.

Wanneer meerdere personen gesprekken voeren met het vermoedelijke slachtoffer en/of de beschuldigde, kunnen getuigenverklaringen authenticiteit verliezen.

Vertel in het gesprek en noteer in het verslag alleen feitelijkheden. Toon begrip, maar hoor slachtoffer en ouders niet uit. Beschuldig niemand! Wij zijn simpelweg niet bevoegd om schuld te pleiten.

Maak duidelijk dat de zaak objectief onderzocht moet worden. Ga zelf nooit op onderzoek uit; dan raak je verstrikt in de belangen van ouders, het (jeugd)lid, de beschuldigde, andere ouders of betrokkenen en de groep.

Andere aandachtspunten voor dit gesprek:

- Hulp voor het (jeugd)lid;
- Wijs het lid (meerderjarig) of de ouders erop dat ze voor informatie, melding of het doen van aangifte naar de (zeden)politie kunnen gaan;
- Als de melding een minder ernstig feit betreft, dan biedt mediation wellicht een oplossing;
- Wijs het lid (meerderjarig) of de ouders ook op de mogelijkheid van rechtsbijstand;
- Wijs het lid (meerderjarig) of de ouders op het belang van het voorkómen van geruchten en het belang van juridische bewijsvoering.

Besluit(en) het meerderjarig lid of de ouders aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat je daarop kunt inspelen. Wanneer het meerderjarig lid of de ouders besluit(en) geen aangifte te doen uit angst, is de kans groot dat een schuldige nog eens de fout in gaat in een andere omgeving.

Schep duidelijkheid en vertrouwen. Geef altijd aan wanneer je weer contact met hen opneemt. De coördinator maakt een verslag van het gesprek.

Tijdens het traject, van onderzoek tot en met uitspraak, houdt een lid van het tweemanschap contact met het meerderjarig lid of de ouders.

Gespecialiseerde hulp

Betrokkenen kunnen een beroep doen op gespecialiseerde hulp. Verwijs in eerste instantie naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp te stappen. Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na het individuele gesprek een informatiebijeenkomst te houden. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. De planning van een dergelijke bijeenkomst kan pas plaatsvinden na overleg met de politie in verband met het plaatsvinden van eventuele aangiften en getuigenverhoren.

Je kunt iemand van de afdeling Jeugd en Zeden van de politie vragen om bij een dergelijke informatiebijeenkomst aanwezig te zijn. Zorg dat je voorafgaand aan deze bijeenkomst weet bij wie je terecht kunt bij de politie, zodat je ook daarover de betrokkenen kunt informeren (voor adressen voor hulp e.d. zie hoofdstuk 3: Verdere informatie).

2.7 Het gesprek met de beschuldigde

Het gesprek met de beschuldigde vindt bij voorkeur ook plaats na het informatieve gesprek met de politie. In dit gesprek is het de bedoeling om inhoudelijk objectieve informatie te krijgen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden. Het tweemanschap informeert de beschuldigde persoon over de inhoud van de melding en vraagt om een reactie.

Zorg voor een objectief gesprek. Hoor de beschuldigde niet uit en veroordeel hem niet. Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht en dat een (tijdelijke) maatregel nodig is. Geef de beschuldigde de kans om te reageren. Wijs de beschuldigde op mogelijkheden voor gespecialiseerde opvang, bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon voor beschuldigten. Deze vertrouwenspersoon moet een andere vertrouwenspersoon zijn dan die voor het vermoedelijke slachtoffer en/of diens ouders. Bespreek met de beschuldigde de mogelijkheid om rechtsbijstand in te schakelen. Informeer de beschuldigde over de stappen die worden ondernomen.

Een beschuldigde heeft er recht op om te weten wat hij/zij kan verwachten.

Hulp voor slachtoffers nodig?

Bel Slachtofferhulp Nederland, telefoonnummer: 0900-0101 (lokaal tarief). De hulpverlening is gratis.

Op non-actiefstelling

In het geval van een beschuldiging van ongewenst gedrag moet de beschuldigde door de groep op non-actief worden gesteld. De op non-actiefstelling duurt zes weken en kan daarna eenmaal zes weken worden verlengd. Indien er aangifte wordt gedaan geldt de non-actiefstelling totdat de melding objectief is uitgezocht en er een uitspraak is van justitie.

Ook wanneer een beschuldigde de genoemde feiten ontkent of als zijn verhaal niet duidelijk is, wordt hij gedurende het traject op non-actief gesteld.

Afspraken bij non-actiefstelling

Maak duidelijk dat de beschuldigde zich tijdens de procedure niet binnen de groep mag begeven. De beschuldigde mag geen contact hebben met (jeugd)leden en hij of zij mag het terrein en gebouw van J.V. De Meulewikers niet bezoeken, tenzij dit op verzoek van het tweemanschap of bestuur is. De op non-actiefstelling wordt schriftelijk vastgelegd en door de zaakcoördinator en de betrokkene ondertekend (zie bijlage, 3.6: Verklaring op non-actiefstelling). Het is aan te raden om een ingevulde verklaring klaar te hebben, voordat het gesprek met de betrokkene plaatsvindt. Dan hoeft de betrokkene alleen nog de verklaring te lezen en te ondertekenen.

De zaakcoördinator maakt een verslag van het gesprek over de op non-actiefstelling. Hij laat dit verifiëren en/of aanvullen door de betrokkene. Daarna wordt dit verslag ondertekend door beide gesprekspartners. Het is van belang dat de betrokkene het document tekent, ook wanneer hij of zij niet akkoord is. Het geldt namelijk als een bewijs van lezen. Op deze manier wordt voorkomen dat later blijkt dat de betrokkene niet bekend is met het verslag.

Tijdens het gehele traject van onderzoek tot en met uitspraak houdt één van de leden van het tweemanschap contact met de beschuldigde.

2.8 Aangifte of geen aangifte

Na de gesprekken uit de voorgaande stappen is het belangrijk dat het betrokken (jeugd)lid (en de ouders) zo snel mogelijk een beslissing nemen over de verdere procedure. De groep kan zelden zelf aangifte doen, adviseer daarom het slachtoffer en/of de ouders om aangifte te doen.

Wanneer er geen aangifte wordt gedaan, wordt geen van beide partijen door justitie in het gelijk gesteld. Desondanks kan op grond van ernstig verstoorde verhoudingen opzegging van het lidmaatschap onontkoombaar zijn. De groep behoudt immers in deze kwestie haar eigen verantwoordelijkheid.

2.9 De melder doet geen aangifte of trekt de melding in

In het geval dat er geen aangifte gedaan wordt, of dat een melding wordt ingetrokken, dan moet een groep rehabilitatie voor zijn rekening nemen. Dit blijkt vaak een zeer moeilijke opgave, omdat er meestal sprake is van een vertsoting in relaties binnen de

groep. Zo kan het sterke vermoeden van ongewenst gedrag kunnen blijven bestaan, zelfs als het ongewenst gedrag juridisch niet bewezen is.

Ga in gesprek met de betrokkene over de mogelijkheden. Bespreek of terugplaatsing in de groep een optie is, of dat in ieders belang werkzaamheden elders in de vereniging beter zijn. Ook verandering van functie binnen de groep is een mogelijkheid.

Intensieve werkbegeleiding is in al deze gevallen nodig. Wanneer deze mogelijkheden niet geschikt of passend zijn als rehabilitatie, kan overeengekomen worden dat de betrokkene de vereniging vrijwillig verlaat.

2.10 Informatie aan niet direct betrokken ouders

Na de gesprekken met het slachtoffer, de beschuldigde, de politie, de direct betrokken ouders en de groepsraad, is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokken leden (van de groep) en/of ouders belangrijk.

Zij maken zich ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer indirect betrokken leden en/of ouders te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen in de groep. Vandaar dat het van belang is dat alle leden en/ of ouders op een passende wijze op de hoogte gesteld worden van de situatie.

Het is mogelijk een vertegenwoordiger uit te nodigen van de politie, maatschappelijk werk of de contactpersoon van het landelijk opvangteam. De aanwezigheid van deze persoon kan bijdragen aan het vertrouwen van de leden en/of ouders in de handswijze van het bestuur en het kan het tweemanschap steun geven. Afhankelijk van de ernst van de situatie kan het dus zeer raadzaam zijn een buitenstaande instantie uit te nodigen bij een informatiebijeenkomst.

Ook hier geldt:

- Vertel alleen de feiten;
- Voorkom paniek door niet uitvoerig in te gaan op wat er mogelijk is gebeurd als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden;
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.

Vertel op een rustige en niet-insinuerende manier:

- Wat de feiten zijn;
- Hoe de groep heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen;
- Dat leden en/of ouders opnieuw geïnformeerd worden wanneer daar aanleiding toe is.

2.11 Pers en publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van ongewenst gedrag kunnen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke media.

Wanneer uw groep wordt benaderd door de media dan moet men direct contact opnemen met het bestuur van J.V. De Meulewikers. Het bestuur zal vervolgens contact opnemen met Marc van de Ven, wie de vertrouwenspersoon en mediawoordvoerder van J.V. De Meulewikers is. Het is van belang dat de groep zelf de media niet te woord staat.

Als woordvoerder is het belangrijk om te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij nieuws omtrent ongewenst gedrag gevoelige informatie boven water willen halen. Ze kunnen bijvoorbeeld proberen woorden in de mond te leggen van de woordvoerder. Wees dus alert! Daarnaast kun je bij artikelen altijd vragen om inzage van het artikel voor de publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft de groep geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat de groep en de vereniging de kwestie serieus neemt en welke stappen ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zolang dat door justitie niet is vastgesteld. Ook niet als de beschuldigde heeft bekend.

Door op een correcte en informatieve manier met journalisten om te gaan, kan je ook gebruik maken van hun medium en daarmee aan lezers of kijkers laten zien dat wij als J.V. De Meulewikers adequaat hebben gereageerd. Dit kan vertrouwen wekken bij (jeugd)leden, vrijwilligers, ouders van (jeugd)leden en potentiële (jeugd)leden.

2.12 Uitkomsten

Van een justitieonderzoek zijn de mogelijke uitkomsten:

- Bewijslast is geleverd (wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd);
- Bewijslast niet geleverd;
- Seponeren (delen van de verklaring zijn onjuist of niet bewijsbaar, de context is niet strafbaar, er zijn procedurele fouten gemaakt);
- Aangifte blijkt valse beschuldiging (het strafbare feit heeft niet plaatsgevonden, de melder is zich bewust van het motief en het doen van onjuiste aangifte).

Na de uitspraak van justitie is het tijd om definitieve maatregelen te nemen die eventuele tijdelijke maatregelen aanvullen of vervangen. Mogelijke maatregelen zijn afhankelijk van de uitspraak. Justitiële vrijspraak hoeft overigens niet te betekenen dat degene volgens ons Huishoudelijk Reglement en/of Gedragscode niet schuldig is.

2.13 Maatregelen

Indien de melding voldoende bewezen is, kan het bestuur besluiten de beschuldigde op de zwarte lijst te plaatsen.

Registratie op de lijst is geen sanctie, maar een gevolg van het uitspreken van sancties. Deze registratie is niet als straf bedoeld, maar als veiligheidsmaatregel (voor bijvoorbeeld andere verenigingen).

Op dit moment bestaat er in Nederland nog geen landelijk registratiesysteem dat helpt voorkomen dat (potentiële) daders opnieuw de fout in gaan bij een vrijwilligersorganisatie. In aanvulling op de Verklaring Omtrent Gedrag wordt daar op dit moment wel aan gewerkt. Met een landelijk registratiesysteem kan worden gecontroleerd of een aspirant-vrijwilliger in een andere sector eerder grensoverschrijdend gedrag heeft gepleegd.

2.14 Informatie aan direct en indirect betrokkenen

Na de uitspraak en het informeren van de beschuldigde en de melder, moeten de direct en indirect betrokkenen geïnformeerd worden over deze uitspraak. Bedenk dat de groep niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de uitspraak. Hiervoor wordt door het bestuur een bijeenkomst georganiseerd eventueel in samenwerking met de politie.

De uitspraak van de rechtszaak kan de gemoederen weer heftig beroeren. Vooral als de zaak wordt geseponeerd of de beschuldigde wordt vrijgesproken door gebrek aan bewijs. Bied daarom altijd gelegenheid tot vragen, opmerkingen en emoties. Verwijs eventueel door voor verdere hulp.

2.15 Evaluatie

Om herhaling van een incident te voorkomen, is een goede afhandeling van een zaak erg belangrijk. Dit is zeker zo belangrijk als het doorlopen van voorgaande stappen. Het tweemanschap zorgt voor een evaluatie van de zaak met het bestuur en de belangrijkste betrokkenen. De vragen die bij een evaluatie beantwoord moeten worden zijn de volgende:

- Wat ging goed?
- Wat kunnen we leren voor de toekomst?
- Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

2.16 Afsluiting

Als alle stappen zijn doorlopen en maatregelen naar wens zijn getroffen, kan een zaak worden afgesloten. Let op dat hiertoe niet te snel wordt besloten. Ook als de rust lijkt wedergekeerd, is het belangrijk enige tijd stand-by te blijven.

Groepscultuur

Als bestuur en groep is het goed je af te vragen wat je hebt geleerd van het gelopen traject. Hoe zijn onze manieren? Wat vinden we wel en wat vinden we niet normaal?

Spreek met elkaar over hoe je het risico zo klein als mogelijk maakt, waar grenzen liggen en hoe je elkaar aanspreekt op het benaderen of overtreden van die grenzen.

3. Bijlagen

3.1 Begrippen

Wat is geweld?

Er bestaan veel vormen van ongewenst gedrag in de vorm van geweld. In dit protocol spreken we van opzettelijk (willens en wetens) gepleegd geweld.

Geweld kun je onder verdelen in verschillende categorieën:

- Fysiek geweld (bijv. slaan, schieten en seksueel geweld);
 - Geestelijk geweld (bijv. pesten, dreigend en kleinerend taalgebruik);
 - Materieel geweld (bijv. vernielen van andermans eigendommen);
 - Digitaal geweld (bijv. via sociale media, Whatsapp, sms, webcam, etc.).
- Verder valt hier vanzelfsprekend ook onder: geweld met toegebracht ernstig lichamelijk en/of psychisch letsel.

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een breed begrip. Het kan variëren van dubbelzinnige opmerkingen tot aanraking en verkrachting. Als voorbeelden van seksueel grensoverschrijdend gedrag noemen we:

- Een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen, bijvoorbeeld via gesprekken, post, bellen, sms, sociale media, e-mail, en seksueel getinte grappen enz.;
- Ongewenste aanraking; Wat we onder ongewenste aanraking verstaan, wordt bepaald door de gevoelens van het (jeugd)lid en niet door de gedachten van de volwassene;
- Zich tegen het (jeugd)lid aandrukken;
- Een minderjarige of meerderjarige dwingen seksuele handelingen bij zichzelf te verrichten of seksuele handelingen
- Bij anderen ongewenst seksuele handelingen uitvoeren of het ongewenst toekijken bij seksuele handelingen van anderen;
- Pornografisch materiaal of seksueel getinte/pornografische opnames van zich te laten maken;
- Penetratie in welke vorm dan ook tegen de wens van de persoon is ook verkrachting, dus ook bijvoorbeeld een tongzoen.

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om seksuele handelingen, toenaderingen of contacten die tegen de zin van de minderjarige of meerderjarige gebeuren. Deze acties kunnen plaatsvinden in een relatie waarin sprake is van een ongelijke machtsverhouding: de afhankelijkheidsrelatie tussen een (jeugd)lid en een leidinggevende.

Machtsverschil

Bij ongewenst gedrag is er eigenlijk altijd sprake van ongelijkheid in macht tussen slachtoffer en pleger. Dat machtsverschil kan te maken hebben met:

- Leeftijd, volwassene tegenover minderjarige;
- Positie/relatie, leiding tegenover (jeugd)lid;
- Aantal, groep tegenover eenling;
- Fysieke ontwikkeling;
- Sekse;
- Wel of geen handicap.

Vooraf jonge kinderen (jeugdleden) kunnen moeilijk aangeven of iets als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Een kind bevindt zich namelijk niet in een gelijke positie ten opzichte van een volwassene. Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen keuzevrijheid van het kind!

Ongewenst gedrag kan beide sekse overkomen.

De pleger is vaak een lid of leider van wie je het allerminst zou verwachten. Een pleger kan zijn invloed op verschillende manieren aanwenden. Vaak gaat dit heel subtiel: lieve woordjes, cadeautjes geven, de minderjarige of meerderjarige van zich afhankelijk maken. De minderjarige of meerderjarige kan dat in eerste instantie ervaren als leuk en pas later beseffen hoe vreselijk het was. Soms gebruiken plegers minder subtiele vormen van dwang, zoals dreiging met geweld, emotionele en psychologische druk of chantage om de minderjarige of meerderjarige te dwingen tot geheimhouding.

3.2 Wat zegt de wet

De Nederlandse wetgeving geldt voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten J.V. De Meulewikers afspelen.

Het Nederlands strafrecht stelt in verschillende artikelen seksueel contact met minderjarigen strafbaar. Verboden zijn:

- Geslachtsgemeenschap of ontuchtige handelingen met iemand jonger dan 16 jaar (art. 244 en art 247);
- Het verleiden (met giften of beloften) of door misbruik van de positie bewegen van iemand jonger dan 18 tot het dulden of plegen van ontuchtige handelingen (art. 248);
- Het plegen van ontucht met een (stief)minderjarige, pleegminderjarige, of een andere persoon onder de 18 die aan het gezag onderworpen of aan de waakzaamheid toevertrouwd is (geldt voor werkers van instellingen, onderwijzers, sporttrainers en begeleiders in het vrijwilligerswerk art. 249);
- In principe zijn alle contacten met en tussen mensen jonger dan 16 jaar strafbaar, ook als het om een gewenst contact tussen twee vijftienjarigen gaat. Er is een verhoorplicht, maar er hoeft niet altijd overgegaan te worden tot vervolging.

Er bestaan veel uitingsvormen van seksueel misbruik van kinderen. Verschillende gedragingen zijn door het duidelijke seksuele karakter niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Bij andere gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel kunt typeren.

Als criterium kun je daarbij hanteren of het welzijn van het kind en zijn/ haar lichamelijke en psychische integriteit ondergeschikt wordt gemaakt aan de bevrediging van de seksuele en/of erotische behoeften van de leidinggevende. De volgende definitie geeft daarover duidelijkheid:

Een jeugdlid is aan de zorg en waakzaamheid van de leiding toevertrouwd. Het artikel 249 is dus onverminderd van kracht op leidinggevend.

Bij J.V. De Meulewikers geldt dat elke vorm van ongewenst gedrag tussen jeugdleden en leiding niet is toegestaan. Dit is ook van toepassing op (jeugd)leden, leiding onderling. Ongewenst gedrag betreft al het gedrag wat volgens het Wetboek van Strafrecht niet is toegestaan én al het gedrag wat volgens ons eigen reglement ongewenst is.

3.3 Ongewenst gedrag tijdens groepsoverstijgende activiteiten

Voor organisatoren van groepsoverstijgende (internationale, nationale of regionale) activiteiten binnen J.V. De Meulewikers geldt dit protocol ook. Er zijn echter een aantal verschillen:

- Het organisatieteam kan een medewerker niet altijd op non-actief stellen;
- Het organisatieteam dient de beschuldigde schriftelijk uit te sluiten van verdere deelname en dient hem de toegang tot de locatie te ontzeggen;
- De gegevens van de beschuldigde dienen direct doorgegeven te worden zodat het bestuur van de beschuldigde op de hoogte kunnen stellen en het betrokken bestuur de beschuldigde op non-actief kan stellen;
- Het organisatieteam stelt volgens het Protocol ongewenst gedrag een tweemanschap aan dat de verplichte stappen uit het protocol gaat volgen.

3.4 Verdere informatie

'In veilige handen' is een samenwerking tussen de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV), Movisie, Scouting Nederland en NOC*NSF. Het is onderdeel van het gelijknamige project dat handreikingen biedt om te voorkomen dat kinderen en jongeren in vrijwilligersorganisaties slachtoffer worden van seksueel misbruik of ongewenst gedrag.

- www.inveiligehanden.nl

Wil jij je meer verdiepen in het onderwerp ongewenst gedrag? Kijk dan eens op een van de volgende websites:

- www.seksueelgeweld.info
- www.seksueelgeweld.nl
- www.huiselijkgeweld.nl
- www.slachtofferhulp.nl

Ook kan men een beroep doen op de volgende organisaties:

Slachtofferhulp Nederland

Slachtoffers van ongewenst gedrag hebben vaak te maken met gevoelens zoals schaamte en houden daarom de ervaring voor zichzelf. Toch kan het belangrijk zijn om er met iemand over te praten in een vertrouwelijke omgeving. Slachtofferhulp Nederland is er voor:

- Slachtoffers;
- Familie en kennissen;
- Getuigen.

Er zijn veel hulpverlenende instanties die je bij deze problematiek kunnen helpen. Voor de eerste hulpverlening kun je terecht bij Slachtofferhulp Nederland of het Algemeen Maatschappelijk Werk. Met psychische klachten kun je terecht bij de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ).

Slachtofferhulp Nederland kan je gratis informeren over de mogelijkheden in je omgeving: Telefoon: 0900-0101

Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Het AMK is er voor iedereen: volwassenen en kinderen. Iedereen die denkt dat er sprake is van kindermishandeling kan hier terecht. Medewerkers van het AMK horen het verhaal aan en zoeken samen met de beller naar een oplossing. Elk gebied in Nederland heeft zijn eigen AMK.

Telefoon: 0900-1231230

Bureau voor Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)

Het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) biedt professionele hulp aan mensen met psychosociale problemen.

Het ontbreekt de cliënten aan het vermogen zelfstandig hun problemen op te lossen. Het doel van de hulp is om de zelfredzaamheid van de hulpvrager te vergroten.

Korrelatie

Als landelijke organisatie is Korrelatie voor iedereen beschikbaar voor hulpverlening (ook online) en advies op het terrein van zorg en welzijn. De diensten van Korrelatie zijn onafhankelijk, op de persoon gericht, klantvriendelijk en efficiënt.

Telefoon: 0900-1450

Internet: www.korrelatie.nl

M. anonieme meldlijn (Meld Misdaad Anoniem)

M. staat voor Meld Misdaad Anoniem. Het is de meldlijn waar mensen anoniem informatie kunnen geven over ernstige misdaad, fraudezaken of schendingen van integriteit. M. is een vangnet voor mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid in hun eigen omgeving. Het is dé plek waar anonimiteit wordt gewaarborgd. Anonieme

meldingen worden getoetst en doorgezet naar de bevoegde instanties zoals de politie en andere opsporingsdiensten. Zij kunnen hiermee een onderzoek starten of de melding kan bijdragen aan een lopend onderzoek :

Telefoon: 0800-7000

Bureau Jeugdzorg

Stel als leiding of bestuur merk je dat het niet goed gaat met een jeugdlid. Dan is het raadzaam Bureau Jeugdzorg te contacteren om te praten over de situatie. Zij zullen de beller voorzien van een veilige, neutrale spreekomgeving en advies.

Bureau Jeugdzorg is de centrale toegang tot de Jeugdzorg. De instantie verzorgt de indicatie voor hulp aan minderjarigen en hun ouders. De medewerkers van Jeugdzorg kunnen een advies geven waar men verder mee kan.

3.5 Meldingsformulier (vermoeden van) ongewenst gedrag

1. Groepsnaam:
2. Naam contactpersoon:
3. Adres:
- Woonplaats:
- Telefoonnummer:
- E-mail:
- (Liefst gegevens waar de contactpersoon overdag en 's avonds kan worden bereikt)
4. Beschik je over het Protocol ongewenst gedrag? Ja / Nee *
5. Naam:
- Adres:
- Woonplaats:
- (van de eventuele beschuldigde):
6. Geef een korte beschrijving van de situatie. Denk hierbij aan:
 - Wat is bekend over het voorval?
 - Wanneer deed het zich voor?
 - Wie waren erbij betrokken? enz......
.....
.....
.....

7. Contact met politie: (doorhalen wat niet van toepassing is)
 - Er is (nog) geen aangifte bij de politie gedaan.
 - Aangifte bij de politie wordt overwogen door:
 - Er is al aangifte gedaan bij de politie door:
 - Er heeft een informatief gesprek met de politie plaatsgevonden.

8. Meulewiekers en eventuele beschuldigde: (kruis aan wat van toepassing is)
 - Betrokkene is nog actief bij de groep.
 - Betrokkene is op non-actief gesteld met ingang van:
 - Betrokkene is geschorst met ingang van:
 - Betrokkene heeft schriftelijk het lidmaatschap beëindigd.
 - (Een kopie van deze verklaring graag meezenden)
 - Anders, namelijk:

9. Beschrijf in het kort wat de huidige stand van zaken is.

Denk hierbij aan: de mate van onrust/conflicten in de groep/reacties van ouders/eventueel de pers/eventuele hulpverlening die nodig is voor ouders/jeugdleden/kader/eventuele beschuldigde enz.):

.....
.....

.....
.....
10. Geef kort aan wat je van plan bent:

.....
.....
.....
.....

11. Heb je behoefte aan informatie en/of ondersteuning?

- Ja
- Nee

12. Vragenlijst ingevuld door:

Vragenlijst zo spoedig mogelijk vertrouwelijk opsturen het bestuur:

3.6 Verklaring op non-actiefstelling

Ondergetekende _____

verklaart hierbij kennisgenomen te hebben van zijn/haar op non-actiefstelling

bij groep _____

Ondergetekende zal met ingang van heden al zijn functies in de groep neerleggen tot het moment waarop het justitieel onderzoek is afgerond of (indien van toepassing) de rechtbank een uitspraak heeft gedaan.

Ondergetekende zal vanaf het moment van de ondertekening het clubgebouw van de Meulewikers niet meer bezoeken en direct noch indirect contact hebben met de (jeugd)leden van de groep.

Ondergetekende heeft kennisgenomen van het feit, dat wanneer hij/zij de afspraken, voortvloeiend uit deze overeenkomst, schendt, de groep direct zal overgaan tot een procedure tot opzegging van het lidmaatschap, conform het Huishoudelijk Reglement.

Aldus overeengekomen te Venlo d.d. _____

Handtekening _____

Handtekening van de betrokkenen namens de groep:

Naam voluit	_____	Naam voluit	_____
Functie	_____	Functie	_____